

مجری برنامه افشین امیرزاده - درباره جوانب مختلف حادثه ترور سعید حجاریان با سه تن از صاحبانظران به بحث و گفت‌وگو نشستیم. مهدی خانبابا تهرانی از فعالان سیاسی در خارج از ایران، شیرین عبادی حقوقدان و وکیل خانواده فروهرها - از قربانیان قتل‌های زنجیره‌ای - که هردو برای شرکت در سمینار بررسی نتایج انتخابات ششمین دور مجلس شورای اسلامی به لندن آمده‌اند، همچنین احمد زیدآبادی از تهران که از طریق تلفن در این گفت‌وگو شرکت دارد.

در آغاز از آقای زیدآبادی می‌پرسیم: چرا تروریست‌ها آقای حجاریان را برای حذف فیزیکی انتخاب کرده‌اند؟ زیدآبادی - به نظر من سعید حجاریان در پروسه اصلاحات در ایران نقش مهمی دارد. او در کنار خاتمی از یکسو هوشمندترین فرد و از سوی دیگر تنوریک‌ترین فرد است. او می‌تواند نظرات مختلف را جمع‌بندی و تنویر کرده، برای پیشبرد اصلاحات راهکار ارائه دهد. به همین جهت کسانی که خواسته‌اند در روند اصلاحات اختلال ایجاد کنند، مهمترین فرد موجود را هدف گرفته‌اند.

امیرزاده - آقای تهرانی، به نظر شما طراحان این ترور با روند اصلاحات مخالفند؟

تهرانی - به نظر من کسانی که این ترور را انجام داده‌اند، تمایل به خشونت دارند. ایشان خواسته‌اند با خشونت و حذف دگراندیشان مسانلشان را حل و فصل کنند؛ اما اینکه تروریست‌ها به کدام جناح انحصار طلب تعلق دارند - تا این لحظه که ما صحبت می‌کنیم - هنوز روشن نیست، کسی هم مسئولیت آن را به عهده نگرفته است. آنچه مسلم است طراحان این ترور از طایفه انحصار طلبان و خشونت گرایان قدرت هستند و از وضعیت جدید جامعه ایران هم راضی نیستند؛ به همین دلیل با شلیک این گلوله به مغز سعید حجاریان خواسته‌اند به زعم خودشان مغز اصلاح‌طلبی و آگاهی را در ایران معدوم کنند.

امیرزاده - خانم عبادی، شما فکر نمی‌کنید که اگر در برخورد با قتل‌های زنجیره‌ای سریع‌تر اقدام می‌شد، ما شاهد چنین ترورهایی نمی‌بودیم؟

عبادی - پرونده قتل‌های زنجیره‌ای در حقیقت حلقه مفقوده خشونت‌هایی است که مدت‌هاست شاهدش هستیم. آقای رئیس‌جمهور بعد از حادثه کوی دانشگاه گفتند: «این بهایی است که ما برای پی‌گیری قتل‌های زنجیره‌ای می‌پردازیم.» حرف درستی است. سر منشاء همه این قضایا به همین پرونده برمی‌گردد. اما موضوع سرعت عمل؛ باید بگویم که من قبل از «سرعت عمل» به «صحت عمل» می‌اندیشم. متأسفانه روند تحقیقات این پرونده به درستی پیش نمی‌رود. به نظر من این پرونده باید به صورت باز و حداقل زیر نظر افرادی که پرونده به ایشان مربوط است - یعنی خانواده مقتولین و وکلای ایشان - پی‌گیری شود! بعد از گذشتن پانزده ماه از قتل پروانه و داریوش فروهر، من هنوز اجازه خواندن پرونده را پیدا نکرده‌ام. حتی بسیاری از اطلاعات مربوط به پرونده را از گوشه‌وکنار و گاه از خارج کشور می‌شنوم. این چه شیوه رسیدگی است که من، به عنوان وکیل خانواده مقتولین، از آن بی‌اطلاع اما دیگران از آن خبر دارند؟ امیرزاده - آقای زیدآبادی، به نظر شما پیامد این ترور از نظر سیاسی چه خواهد بود؟ آیا ایجاد بحران خواهد شد؟ و اگر بحران ایجاد شود، دامنه آن چقدر خواهد بود؟

زیدآبادی - اگر این ترورها ادامه پیدا کنند، مسلماً بحران ایجاد خواهد کرد؛ اما اگر داستان به همین جا ختم شود، من فکر می‌کنم به انزوای بیشتر نیروهای تندرو داخل کشور منجر شود. به عقیده من کسانی که در این چند سال از زبان خشونت بهره گرفته‌اند - به ویژه که سعید حجاریان به طور عریان تهدید به قتل می‌شد - بیش از پیش منزوی شده، نیروهای حاکم هم از ایشان [تروریست‌ها] فاصله خواهند گرفت.

امیرزاده - آقای تهرانی، پیامد این ترور تا چه اندازه می‌تواند اسباب تشدید فشار برای جناح خاتمی و دوستان سعید حجاریان که در زمینه قتل‌های زنجیره‌ای مطلب می‌نویسند، بشود؟

تهرانی - صرف‌نظر از رویداد امروز و ترور حجاریان، پس از پیروزی اصلاح‌طلبان، در انتخابات ششمین دور مجلس اسلامی آقای خاتمی در مقابل تکلیف جدیدی قرار گرفته است. به تعریفی حالا دیگر دستگاه قانون‌گذاری جدید در کنار دولت و قوه مجریه قرار دارد؛ به این جهت مردم انتظار بیشتری از رئیس‌جمهوری دارند. دولت با تشکیل کابینه جدید و با همیاری این مجلس می‌تواند مساله اصلاحات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را سرعت بیشتری ببخشد.

امیرزاده - خانم عبادی، سیستم‌های امنیتی ایران زیر نفوذ رهبری و دفتر ایشان کار می‌کنند. به نظر شما آیا موضع رهبری - در برخورد با این ترورها - صریح‌تر و شفاف‌تر خواهد شد؟

عبادي - تابه حال مقام رهبري اعمال خشونت آميز را نفي کرده اند. در مورد قتل هاي زنجيره اي و جريان کوي دانشگاه، و موارد مشابه ديگر هم ما عملکرد خوبي از ايشان ديده ايم؛ يعني ايشان به اين نکته واقف شده اند که جامعه ايران، خشونت را برنمي تابد و اگر فرار است مملکتی باقي بماند و جمهوري اسلامي هم تداوم يابد، راهي بجز آرامش و اصلاحات گام به گام و ايجاد اميدواري نيست؛ اما گروه هاي ترور اين موضوع را درک نکرده اند و تصور مي کنند به قول خودشان با کشتن يك يا چند نفر «غانله اصلاح طلبی» و هجوم غرب خاتمه خواهد يافت. اما اشتباه کرده اند؛ مردم ايران آگاه شده اند. ديگر نمي توان مردم آگاه را به خواب غفلت فرو برد! اميرزاده - آقاي زیدآبادي، معمولاً هر تروري چالش با قدرت اطلاعاتي سازمان هاي امنيتي کشور است. آیا به نظر شما در حال حاضر وزارت اطلاعات ايران توانايي برخورد با اين ترور و شناسايي عوامل آن را دارد؟ زیدآبادي - اجازه بدهيد قبل از پاسخ به سوالتان بگويم: در خبر مخابره شده از سوي خبرگزاري فرانسه، سازمان مجاهدين خلق هيچگونه نقشي در ترور سعيد حجاريان نداشته است. با اعلام اين خبر، وضعيت بغرنج تر و پيچيده تر خواهد شد؛ به عبارتي عوامل ترور مي توانند داخلي باشند.

اما در مورد سوالتان: وقتي تروري صورت مي گيرد، اولين دستگاهي که مورد چالش قرار مي گيرد، دستگاه اطلاعاتي کشور است. در يك سال اخير ما شاهد چند ترور مهم بوده ايم. دستگاه اطلاعاتي کشور هنوز هم نتوانسته است هيچکدام اين ترورها را دقيقاً پيگيري و نتيجه را به اطلاع مردم برساند. البته اين غير از ترورهايي است که به صورت زنجيره اي اتفاق افتاد. به نظر مي رسد ساختار دستگاه امنيتي ايران در برخورد با اين حوادث بسيار ضعيف عمل مي کند؛ به اين دليل که اين دستگاه اکثراً دنبال برنامه هاي ديگري است و عملاً تلاشش اين است که ببيند در دانشگاه ها يا فلان موسسه فرهنگي و اقتصادي چه اخباري رد و بدل مي شود. به همين دليل نمي تواند عوامل مخرب امنيت ملي را شناسايي کند. درکنار نيروهاي امنيتي، نيروهاي انتظامي هم همين شيوه را دارند. اين ترورها نشان مي دهد که بايد تجديد ساختاري در داخل اين دستگاه ها ايجاد شود!

اميرزاده - آقاي تهراني، با توجه به خبر خبرگزاري فرانسه، اگر سازمان مجاهدين خلق در اين سوءقصد نقش نداشته است، چه کساني و با چه نوع تفکري مي توانند در اين ترور نقش داشته باشند؟

تهراني - به باور من، به حد کافي ظرفيت خشونت در نيروهاي عقب گرا و متحجرين جمهوري اسلامي وجود دارد. حتا بعيد نيست که اين ها در اينده به تلاش هاي مذبوحانه ديگري هم دست بزنند. اما خبر تکذيب مجاهدين که خودشان را از اين ترور جدا کرده اند، موجب اميدواري است. من اميدوارم مجاهدين با مشاهده حضور گسترده مردم در جبهه آزادي و ضد خشونت و پشتيباني از خط اصلاحات، تروريسم را در کليتش محکوم کرده، روش مسالمت آميزي را براي رسيدن به آزادي در پيش گيرند!